

Národní digitální archiv a eGovernment

2. 12. 2009

Elektronizace veřejné správy

- rok 2009 je z hlediska elektronizace přelomový
- Informační systém datových schránek (ISDS)
 - zákon č. 300/2008 Sb.
 - povinnost orgánů veřejné moci komunikovat jeho prostřednictvím
- lze očekávat nárůst počtu elektronických dokumentů
- změny v archivní legislativě
 - novela archivního zákona
 - nová vyhláška č. 191/2009 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby
 - Národním standard pro elektronické systémy spisové služby

Novela archivního zákona

- zákon č. 190/2009 Sb.

- **Povinná elektronická spisová služba**

- do šesti měsíců povinnost vést evidenci dokumentů v elektronickém systému spisové služby
- do jednoho roku povinnost vykonávat spisovou službu v elektronické podobě v elektronickém systému spisové služby
- do tří let musí určení původci uvést své spisové služby, elektronické systémy spisové služby vykonávané v elektronické podobě a spisové řády do souladu s archivním zákonem.

- **Požadavky na systémy elektronické spisové služby („Národní standard“)**

- **Jednoznačný identifikátor dokumentu**

- **Fikce pravosti**

- byl-li dokument opatřen platným elektronickým podpisem nebo značkou a kvalifikovaným časovým razítkem, považuje se za pravý, není-li prokázán opak.

Novela archivního zákona

- **Zodpovědnost za uchovávání archiválií v digitální podobě**

§ 46

(3) Národní archiv na úseku péče o archiválie v digitální podobě

- a) ukládá archiválie v digitální podobě vybrané k trvalému uložení veřejnými archivy s výjimkou archiválií vybraných bezpečnostními archivy zpravodajských služeb České republiky, udržuje jejich obsah a zajišťuje jejich trvalou čitelnost,
- b) zpracovává a zpřístupňuje archiválie v digitální podobě převzaté od původců uvedených v odstavci 1 písm. a) a c) a archiválie v digitální podobě získané podle odstavce 1 písm. d),
- c) plní metodickou a poradenskou funkci v oblasti předarchivní péče o dokumenty v digitální podobě, digitalizace dokumentů a archiválií.

vyhláška č. 191/2009 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby

- stanovuje podrobnosti pro
 - a) příjem dokumentů,
 - b) označování a evidenci dokumentů,
 - c) rozdělování dokumentů,
 - d) oběh dokumentů,
 - e) vyřizování dokumentů,
 - f) vyhotovování dokumentů,
 - g) podepisování dokumentů a užívání razítek,
 - h) odesílání dokumentů,
 - i) ukládání dokumentů,
 - j) vyřazování dokumentů,
 - k) výstupní datové formáty dokumentů v digitální podobě,
 - l) spisovou rozluku.

vyhláška č. 191/2009 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby

- stanovuje výstupní formáty

- a) formát výstupu z elektronického systému spisové služby
- b) formát dokumentu ukládaného v elektronické spisovně, která je součástí elektronického systému spisové služby,
- c) formát pro předávání do digitálního archivu.

- formáty pro textové dokumenty

- formáty pro statické obrazové dokumenty

- formáty pro dynamické obrazové dokumenty

- formáty pro zvukové dokumenty

Národní standard pro elektronické systémy spisové služby

- stanovuje požadavky na elektronické systémy spisové služby, a to
 - a) příjem dokumentů,
 - b) označování a evidenci dokumentů,
 - c) vyhledávání, odesílání a zobrazování dokumentů,
 - d) ukládání dokumentů,
 - e) vyřazování dokumentů a výběr archiválií,
 - f) dokumentace životního cyklu elektronického systému spisové služby,
 - g) spisový a skartační plán,
 - h) transakční protokol,
 - i) správcovské funkce,
 - j) metadata.

- součástí je i XML schéma pro předávání dokumentů a metadat do archivu

Národní digitální archiv a eGovernment

- v současné době je pokryta péče o elektronické dokumenty od jejich vzniku do okamžiku vyřazování
- zásadní úlohu hrají elektronické systémy spisové služby (ERMS)
- není vyřešeno
 - průběh vlastního výběru
 - dlouhodobé uchování dokumentů trvalé hodnoty
 - zpřístupnění digitálních archiválií
- v tuto chvíli je třeba elektronické dokumenty v digitální podobě určené ke skartačnímu řízení převádět po uzavření spisu do analogové podoby

Národní digitální archiv a eGovernment

Projekt Národního digitálního archivu

- digitální archiv je závěrečná instance v životním cyklu elektronického dokumentu vybraného za archiválii
- řeší dlouhodobé, bezpečné a důvěryhodné uchování archiválií v digitální podobě
- odstraňuje nutnost převodu elektronických dokumentů do analogové podoby
- řeší zpřístupnění uložených dokumentů

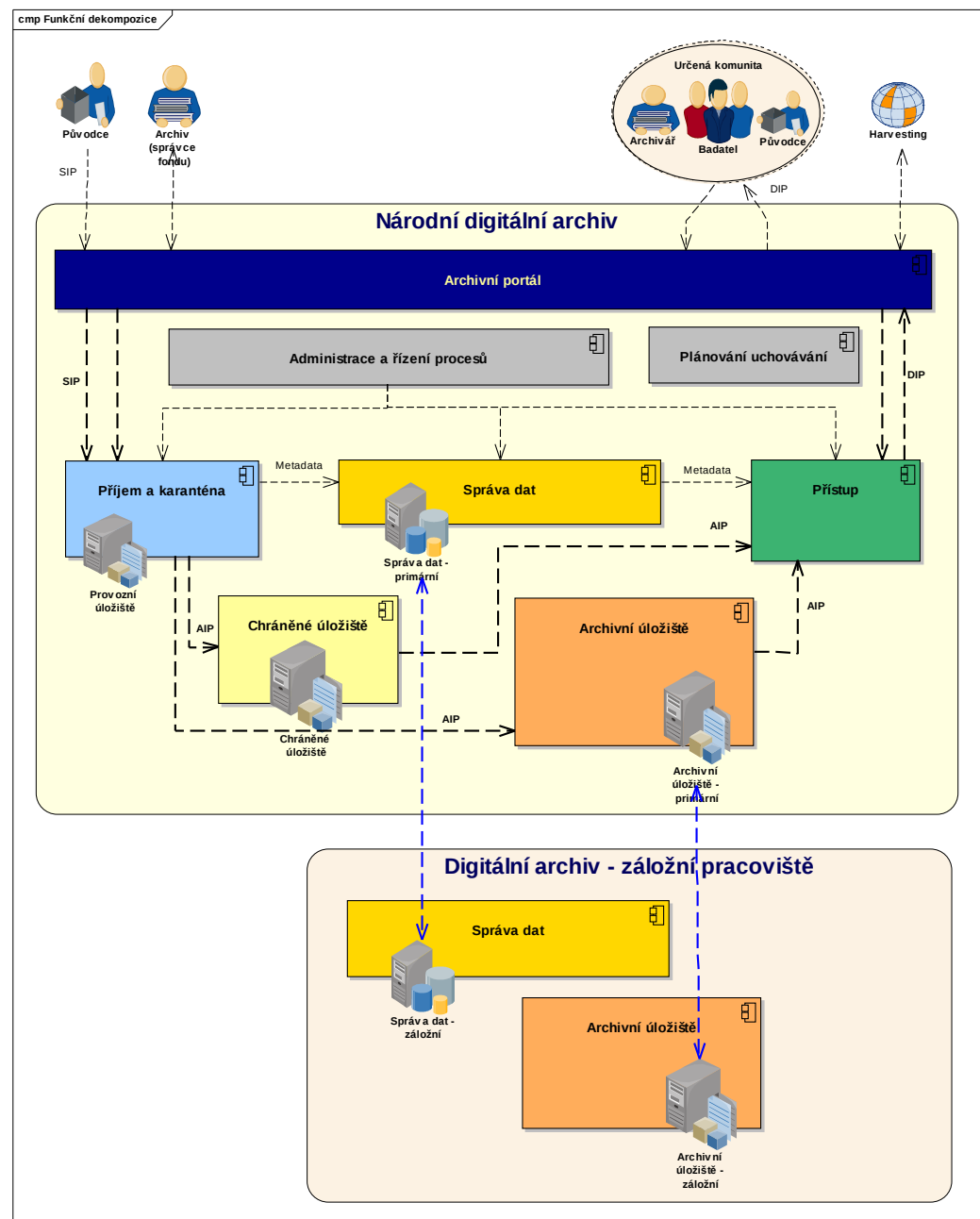
Národní digitální archiv a eGovernment

Projekt Národního digitálního archivu

- probíhá již několik let
- navazuje dřívější aktivity českého archivnictví
- je podpořen několika vládními usneseními
 - č. 11/2004, k dlouhodobému uchovávání a zpřístupňování dokumentů v digitální podobě
 - č. 500/2006, o Národním plánu zavedení elektronického zadávání veřejných zakázek pro období let 2006 až 2010
 - č. 447/2008, k zabezpečení plnění úkolů ve věci vybudování Národního digitálního archivu
 - č. 536/2008, o strategických projektových záměrech pro čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů Evropské unie v rámci Smart Administration – příloha ke strategii Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby

Projekt NDA

- současná podoba vychází z Technologického projektu (2007)
- respektuje OAIS (ISO 14721:2003)
- budou využity: METS, PRONOM, PREMIS, Moreq2, OAI-PMH

Národní digitální archiv a eGovernment

Úkoly NDA

- NDA bude servisním pracovištěm poskytujícím služby

dlouhodobé uchování digitálních archiválií vybraných veřejnými archivy

archivní portál a zpřístupnění dokumentů

podpora při skartačním řízení

podpora při zpracování digitálních archiválií

bezpečné uložení digitálních reprodukcí tradičních archiválií

- NDA nebude provádět výběr dokumentů ani pořádat

dlouhodobé uchování digitálních archiválií vybraných veřejnými archivy

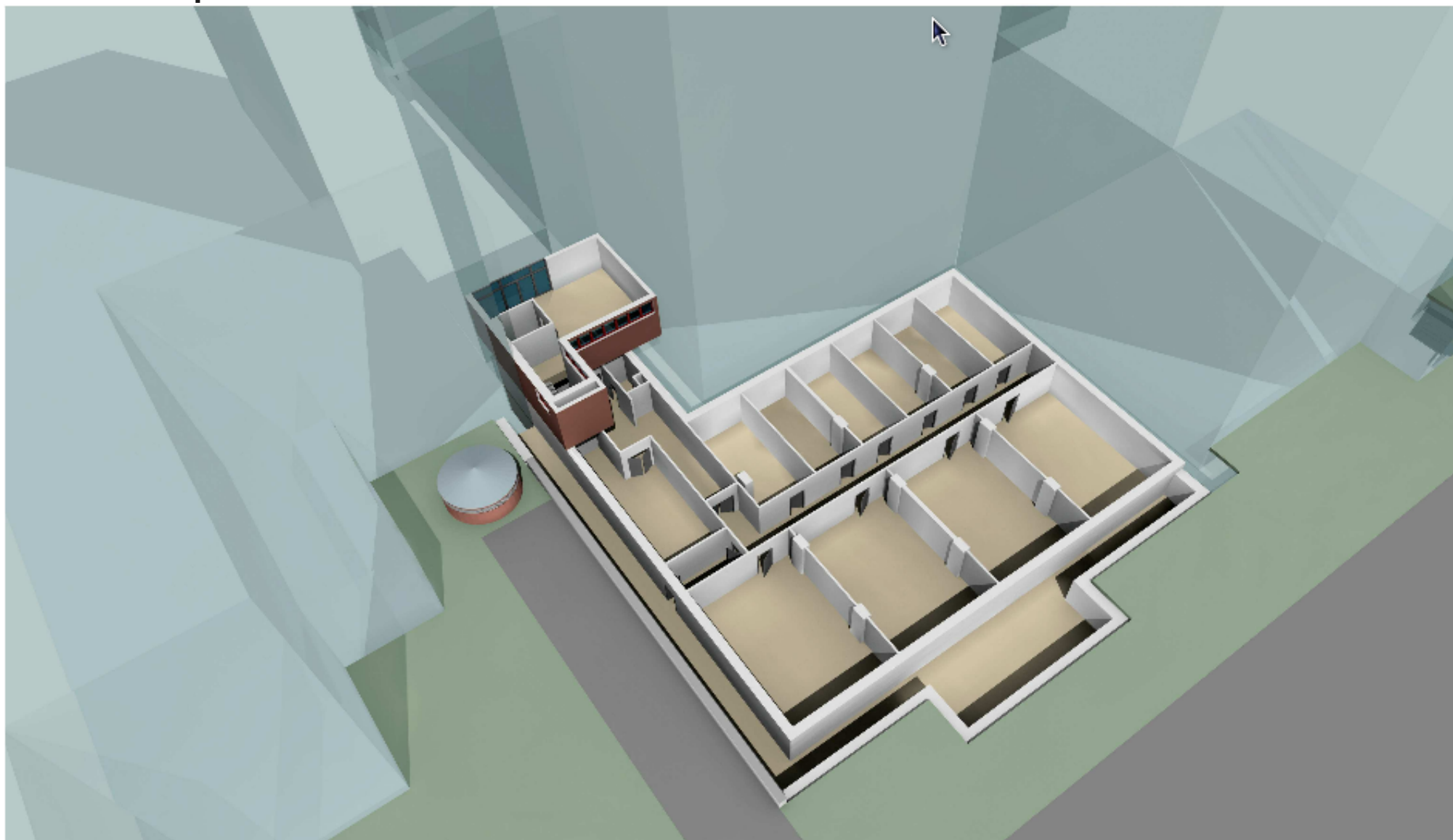
- primární úkol digitálního archivu
- čitelnost zajištěna metodou migrace
(pro každý formát přejímaný do archivu bude zpracována uchovávací strategie)
- zachování bude řešeno vícenásobným uložením
 - 2 typy médií
 - 2 vzdálená úložiště

Hlavní pracoviště

- nově vybudovaný podzemní objekt

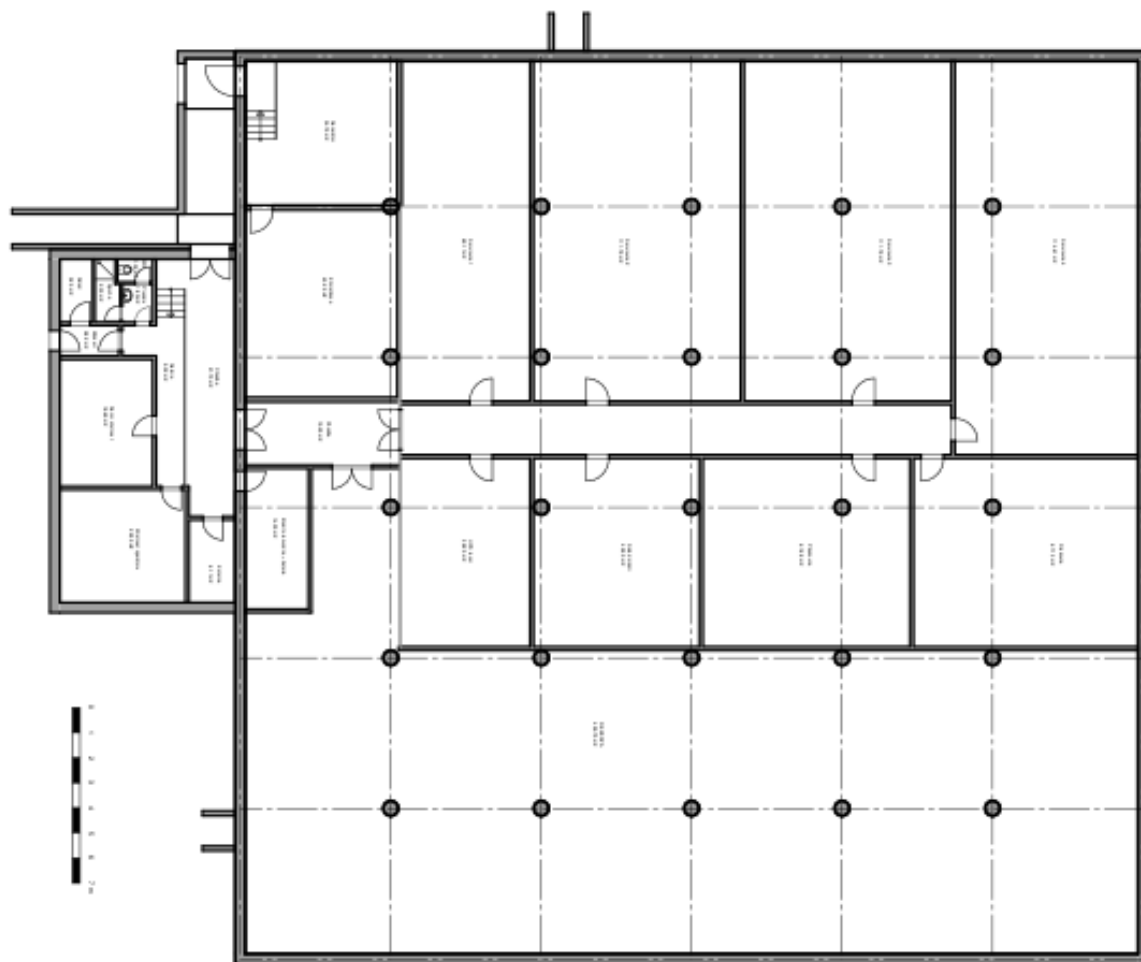

Hlavní pracoviště

Záložní pracoviště

- rekonstrukce stávajícího podzemního objektu

Národní digitální archiv a eGovernment

Archivní portál a zpřístupnění dokumentů

Portál

- portál řeší uživatelsky komfortní přístup k digitálnímu archivu
- primárně nabídne funkce pro přístup, výběr a zpracování
- zajistí vazby na další informační zdroje
- možnost jeho dalšího rozšiřování

Zpřístupnění

- každý dokument má definována přístupová práva
- tazatel zadá požadavek prostřednictvím portálu
- první dotaz vrací pouze metadata, ev. náhledy
- upřesněný dotaz zpřístupní dokument

Podpora při skartačním řízení

Cíl

- jednotný postup při provádění výběru

Postup

- původce (jeho ERMS) předloží skartační návrh (standardizovaný) prostřednictvím portálu
- návrh obsahuje pouze metadata
- příslušný archivář prostřednictvím portálu provede výběr
- archivář bude mít možnost si vyžádat předložení dokumentu
- na základě rozhodnutí archiváře původce dokumenty předá do digitálního archivu nebo smaže
- v ERMS vždy zůstávají metadata o dokumentu

Národní digitální archiv a eGovernment

Podpora při zpracování

- digitální archiválie kontinuálně navazují na tradiční
- zpracování provádí tradiční archiváři

možnosti zpracování

- prostřednictvím portálu
- pomocí softwaru provozovaným veřejným archivem

digitální archiv umožní obě varianty

Národní digitální archiv a eGovernment

Bezpečné uložení digitálních reprodukcí tradičních archiválií

- možnost uložení v tzv. chráněném úložišti
- cenné dokumenty bez statutu archiválie
- nižší zabezpečení (pouze 2 kopie)

Postup budování

- projekt je součástí Smart Administration
 - vl. usnesení č. 536/2008, o strategických projektových záměrech pro čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů Evropské unie v rámci Smart Administration – příloha ke strategii Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby
- projekt má být spolufinancován se Strukturálních fondů EU
 - vl. usnesení č. 447/2008, k zabezpečení plnění úkolů ve věci vybudování Národního digitálního archivu
- aktuálně se připravuje projektová žádost
- v omezeném rozsahu by měl být archiv zprovozněn do 31. 12. 2011.

Děkuji za pozornost

Jiří Bernas
jiri.bernas@nacr.cz